

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Rhif: 5

Rhif y Cais: C20/0979/03/RA

Dyddiad Cofrestru: 02/12/2020

Math y Cais: Tynnu/Newid Amod(au)

Cymuned: Bowydd a Rhiw

Ward: Ffestiniog

Bwriad: Cais dan A.73 i waredu amod 2 (cyfyngiad amser) i amrywio amod 3 (cynlluniau wedi'u diweddarau i waredu deunyddiau, adfer ac ôl-ofal o'r safle) ar ganiatâd cynllunio C99M/0105/03/MW ar gyfer Gwaredu Deunyddiau o domen gweithio mwynau

Lleoliad: Tomen Sbwriel 557m o Quarry Tours Ltd, Ceudyllau Llechi Llechwedd 115m o Ffordd Ddienw, Bodafon, Blaenau Ffestiniog, LL41 3NB

Crynodeb o'r Argymhelliad: CANIATÁU GYDAG AMODAU

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

1. Disgrifiad:

- 1.1 Dyma gais i ymestyn oes y gwaith mwynau yn ymwneud â gwaredu a phrosesu deunyddiau o waith mwynau Maenofferen, sy'n ymestyn dros 8.3 hectar o dir gweithredol yn Chwarel Llechwedd. Mae'r cais yn cynnwys cynllun adfer mewn cyfnodau ac yn seiliedig ar lefelau allbwn cyfredol, rhagwelir y bydd oddeutu 3.4 miliwn tunnell o lechi yn sicrhau cronfa wrth gefn o ddeunydd gweithiadwy am hyd at 40 mlynedd.
- 1.2 Mae'n ffurfio rhan o waith mawr ehangach Llechwedd, sydd wedi'i leoli i'r gogledd o Flaenau Ffestiniog ac i'r dwyrain o Gefnffordd yr A470, gan ymestyn i'r gogledd tuag at Moel Bowydd a Ffridd y Bwlch. Bydd y gwaith echdynnu yn parhau i fwrw ymlaen i'r gogledd drwy adeiladu cyfres o feinciau yn wyneb y Domen, gyda'r deunydd yn cael ei gludo er mwyn ei brosesu o fewn yr iard wastad sydd wedi'i sefydlu wrth droed y domen. Fe eir ag unrhyw lechfeini sy'n ddigon mawr ac o ansawdd addas i gynhyrchu cynnyrch pensaernïol ac addurnol i'r sied lifio. Mae pentyrrau stoc o'r agregau wedi'u prosesu wedi'u lleoli o amgylch perimedr yr ardal brosesu, ynghyd â'r elfen weddilliol o'r gweithrediadau prosesu, deunydd llechi mân i lwch, sy'n cael ei storio a'i ddefnyddio fel deunydd adfer.
- 1.3 Cydnabyddir ers dirywiad y gwaith o gynhyrchu llechi toi ar y safle, mae'r gofynion tipio wedi gostwng yn raddol ac mewn ymateb i weithredu'r ardoll agregau ar brif ddeunyddiau, gwelwyd galw cynyddol am agregau llechi eilaidd. Mae'r domen wedi cael ei gweithio'n sylweddol ers y rhoddwyd caniatâd yn 1999 ac mae'r galw am gynnyrch llechi addurniadol ac agregau llechi cyffredinol wedi tyfu'n sylweddol ers sefydlu'r Northern Welsh Quarries Ltd, oddeutu 5 mlynedd yn ôl. Yn ei hanfod, mae'r gwaith yn ceisio gwneud y mwyaf o'r adnodd llechi er mwyn lleihau gwastraff a marchnata amrediad o gynnyrch llechi, gan gynnwys agregau addurniadol gwerth ychwanegol, agregau, is-sail a deunydd llenwi cyffredinol, cladin a cherrig wal ond hefyd, gynlluniau pellach i gynhyrchu blociau 'lego' llechi concred drwy ddefnyddio rhai o'r llechi mân gweddilliol.
- 1.4 Nid yw'r cais yn syrthio o fewn y disgrifiad a'r meini prawf datblygu sydd yn Atodlen 1 Rheoliadau Gwlad a Thref (Asesiad Effaith Amgylcheddol) (Cymru) 2017, gan bod ardal y datblygiad yn syrthio y tu allan i'r trothwy gorfodol o 25ha. Er hynny, mae'r datblygiad yn syrthio o fewn y disgrifiad o ddatblygiad sydd wedi'i nodi ym Mharagraff 2, Atodlen 2 y Rheoliadau EIA, 'Diwydiant Cloddiol, chwareli, mwyngloddio brig a chodi mawn', gan yr ystyrir bod trothwy cymwys '*pob datblygiad ...*' yn ddigonol i gynnwys y cynnig. Yn ogystal, mae paragraff 13 i Atodlen 2, '*any change to or extension of development of a development listed in Schedule 1 or Schedule 2*'. Ystyriodd barn sgrinio'r awdurdod ryngweithiad yr holl ystyriaethau amgylcheddol perthnasol a chasglodd, o ystyried graddfa ac effaith y cynigion datblygu, nad oedd angen asesiad effaith amgylcheddol.

2. Polisiâu Perthnasol:

- 2.1 Mae Adran 38(6) Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 a pharagraff 2.1.2 Polisi Cynllunio Cymru yn pwysleisio y dylid penderfynu ar geisiadau cynllunio yn unol â'r Cynllun Datblygu, oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall. Mae'r ystyriaethau polisi yn cynnwys Polisi Cynllunio Cenedlaethol a Chynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.
- 2.2 Yn sgil Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 mae'n ofynnol i'r Cyngor ymgymryd â datblygu cynaliadwy yn ogystal â chymryd pob cam rhesymol wrth arfer ei swyddogaethau i gyflawni'r amcanion datblygu cynaliadwy (neu lesiant). Mae'r adroddiad hwn wedi'i baratoi gan ystyried dyletswydd y Cyngor a'r "egwyddor datblygu cynaliadwy", fel sydd wedi'i ddatgan yn Neddf 2015, ac wrth ffurfio'r argymhelliad mae'r Cyngor wedi ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

eu hanghenion hwythau. Ystyrir na fyddai unrhyw effaith sylweddol nac annerbyniol ar gyflawni'r amcanion llesiant o ganlyniad i'r argymhelliad arfaethedig.

2.3 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2026

Polisi Strategol PS 1: Yr Iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig

Polisi Strategol PS 5: Datblygu Cynaliadwy

Polisi Strategol PS 13: Darparu Cyfleoedd ar gyfer Economi Ffyniannus

Polisi Strategol PS 19: Gwarchod a lle fo'n berthnasol Gwella'r Amgylchedd Naturiol

Polisi Strategol PS 20: Cadw a ble fo'n briodol Gwella Asedau Treftadaeth

Polisi Strategol PS 22: Mwynau

POLISI AT 1: Ardaloedd Cadwraeth, Safleoedd Treftadaeth y Byd a Thirweddau Cofrestredig, Parciau a Gerddi

POLISI AT 3: Asedau treftadaeth heb eu dynodi sy'n bwysig yn lleol neu yn rhanbarthol

POLISI AMG 3: Gwarchod a Gwella Nodweddion a Rhinweddau sydd yn unigryw i Gymeriad y Dirwedd Leol

POLISI AMG 5: Cadwraeth Bioamrywiaeth Leol

POLISI AMG 6: Gwarchod Safleoedd o Arwyddocâd Rhanbarthol neu Leol

POLISI PCYFF 2: Meini Prawf Datblygu

POLISI PCYFF 6: Cadwraeth Dŵr

POLISI TRA 4: Rheoli Ardrawiadau Cludiant

POLISI MWYN 3: Datblygiadau Mwynau

POLISI MWYN 5: Cylchfeydd Rhagod o amgylch Safleoedd Mwynau

POLISI MWYN 9: Adfer ac Ôl-ofal

Canllaw Cynllunio Atodol - Cynnal a Chreu Cymunedau Nodedig a Chynaliadwy 2019

Canllawiau Cynllunio Atodol - Ardaloedd Cymeriad y Dirwedd 2009

2.4 Polisiâu Cenedlaethol:

- Polisiâu, canllawiau ac egwyddorion cyffredinol sydd wedi'u nodi ym Mholisi Cynllunio Cymru Llywodraeth Cymru, Argraffiad 10 (Rhagfyr 2018),
- Polisiâu, canllawiau ac egwyddorion cyffredinol sydd wedi'u nodi yn Nodyn Cyngor Technegol (Cymru) 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio (Medi 2009) Llywodraeth Cynulliad Cymru

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

- Polisiau, canllawiau ac egwyddorion cyffredinol sydd wedi'u nodi yn Nodyn Cyngor Technegol (Cymru) 11: Sŵn (Hydref 1997), Llywodraeth Cynulliad Cymru
- Polisiau, canllawiau ac egwyddorion cyffredinol sydd wedi'u nodi yn Nodyn Cyngor Technegol (Cymru) 18: Trafnidiaeth (Mawrth 2007), Llywodraeth Cynulliad Cymru
- Nodyn Cyngor Technegol 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (Hydref 2017)
- Polisiau, canllawiau ac egwyddorion cyffredinol sydd wedi'u nodi yn Nodyn Cyngor Technegol (Cymru) 23: Datblygiad Economaidd (Chwefror 2014), Llywodraeth Cynulliad Cymru
- Polisiau, canllawiau ac egwyddorion cyffredinol sydd wedi'u nodi yn Nodyn Cyngor Technegol (Cymru) 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol (Mai 2017), Llywodraeth Cynulliad Cymru
- Polisiau, canllawiau ac egwyddorion cyffredinol a nodir yn Nodyn Cyngor Technegol Mwynau (Cymru) 1: AGREGAU (Mawrth 2004), Llywodraeth Cynulliad Cymru

3. Hanes Cynllunio Perthnasol:

- 3.1 Mae'r gwaith datblygu mwynau yn Llechwedd yn cael ei wneud yn bennaf dan delerau caniatâd cynllunio 5/14/521 a gymeradwywyd ar 20 Tachwedd 1997, i resymoli ac ymestyn yr wyneb, y mwyngloddio a'r gwaith tipio llechi. Daeth y gwaith tanddaearol ar y safle hwn i ben oddeutu 17 mlynedd yn ôl ac mae'n hynod annhebygol y byddai'r cwmni gweithredu'n dymuno ailafael mewn gwaith o'r fath yn y dyfodol.
- 3.2 C98M/0029/03/MW - Cymeradwyo cynllun gwaith ac atodlen amodau dan adolygiad cychwynol Deddf yr Amgylchedd 1995, safle 'Cam 1' ar 26 Gorffennaf 2011, i gynnwys y caniatâd a ganlyn;
- 1108/9/5 dyddiedig 30 Medi 1950, Fotty & Bowydd,
 - FFES.U / 21 (1108/9/6) dyddiedig 11 Hydref 1951, Maenofferen,
 - FFES.U / 20 dyddiedig 1 Mawrth 1953, Llechwedd,
- Yr unig ddatblygiad mwynau sydd bellach yn gysylltiedig â'r cais am adolygiad yw'r hawliau tipio sydd ddim wedi'u cynnwys dan ganiatâd '1997'.
- 3.3 Caniatâd Cynllunio C17/0102/03/LL - Cais am orsaf trosglwyddo gwastraff i dderbyn a phrosesu deunyddiau anadweithiol - Cymeradwywyd gydag amodau 13 Ebrill 2017
- 3.4 Caniatâd Cynllunio C99M/0105/03/MW - Gwaredu Deunydd o Waith Mwynau - Cymeradwywyd gydag amodau - 16 Tachwedd 1999
- 3.5 C04M/0240/03/CR - Gosod tyrbin newydd yn y pwerdy presennol - Cymeradwywyd gydag amodau 29 Mawrth 2005
- 3.6 C12/1166/03/LL - Llechwedd, Blaenau Ffest. - Cwrs weiren wib - Cais wedi'i dynnu'n ôl Tachwedd 2012
- 3.7 C13/0674/03/LL - Creu cwrs weiren wib lefel uwch a newid defnydd adeilad er mwyn cael derbynfa a chanolfan ymwelwyr, ynghyd â manau parcio cysylltiedig - Cymeradwywyd gydag amodau 14 Tachwedd 2013

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

4. Ymgynghoriadau:

Cyngor Tref Ffestiniog. Dim Ymateb

Uned Trafnidiaeth Llywodraeth Cymru: Dim Ymateb

Gwarchod y Cyhoedd Gwynedd: Dim Ymateb

Uned Priffyrdd a Thrafnidiaeth Gwynedd: Ddim yn bwriadu gwneud argymhelliad gan na ystyrir y bydd y datblygiad yn effeithio'n andwyol ar unrhyw briffordd na phriffordd arfaethedig.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Uned Bioamrywiaeth
Gwynedd:

Ymgynghoriad 1af

Mae'r cais yn cynnwys map sy'n dangos yr ardaloedd i'w hadfer, ond nid oes unrhyw fanylion ynghylch y math o waith adfer

2il Ymgynghoriad (Manylion y Gwaith Adfer)

Adroddiad adfer cynhwysfawr, mae'r domen wedi'i hamgylchynu gan ymgeisydd am Safle Bywyd Gwyllt,

- Chwareli Llechi Llechwedd / Maenofferen 1414
- Carreg Ddu 1404
- Moel Penammen 1401

Annhebygol y bydd y cynigion adfer yn mynd ag unrhyw dir yn y Safleoedd Bywyd Gwyllt, ac yn yr hirdymor, fe ddylai ategu a darparu mwy o gysylltedd yn y dirwedd ar gyfer bywyd gwyllt. Byddai nodweddion o werth bioamrywiaeth uchel yn gweithredu i ymddodi'r domen wedi'i hadfer i'r amgylchedd, gan wella cysylltedd a darparu mwy o goridorau i fywyd gwyllt.

Argymell y fwydlen a ganlyn o fesurau adfer i'w

gweithredu:

- Cynllun gyda map yn dangos y plotiau adfer arfaethedig wedi'u marcio (a'u rhifo) yn y drefn pan fyddent yn cael eu hadeiladu,
- Plannu coed a phlanhigion grug ar lwybrau'r plotiau,
- Cynllun rheoli a monitro planhigion ymledol,
- Mwy o amrywiaeth ym mân-dopograffi'r safle, e.e. pantiau bychan, rhannau bychan o glai (os yw ar gael o weithfeydd y chwarel). Llethrau sy'n wynebu'r de o fudd i ymlusgiaid (pan mae llystyfiant arnynt),
- Yn ddelfrydol, dylai'r domen gyfan gael ei ffensio i gadw defaid sy'n pori allan; efallai y gellir gwneud hyn unwaith y bydd y gwaith ar y domen wedi dod i ben,
- Osgoi defnyddio hadu hydro ('*hydroseeding*').

Yr Arolygiaeth Chwareli:

Dim sylwadau gwrthwynebus i'w gwneud ar y cais hwn

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Cyfoeth Naturiol Cymru:

Ymgynghoriad 1af

- Ddim yn ystyried bod y datblygiad arfaethedig yn effeithio ar fater sydd wedi'i restru ar ein Pynciau Ymgynghori, Gwasanaeth Ymgynghorol Cynllunio Datblygu: Pynciau Ymgynghori (Medi 2018)
- Noder nad oes unrhyw wybodaeth ynghylch rhywogaethau gwarchoddedig gyda'r cais, ac felly, mae CNC yn tybio bod eich Awdurdod wedi sgrinio'r cais ac wedi casglu nad oes tebygolrwydd rhesymol bod rhywogaethau gwarchoddedig yn bresennol. Yn ogystal ag unrhyw faterion rhywogaethau, byddem hefyd yn argymhell eich bod yn cyfeirio'r cais ymlaen i'ch ymgynghorydd ecolegol er mwyn hyrwyddo rhywogaethau brodorol ar gyfer unrhyw gynllun adfer, fyddai hefyd yn isafu unrhyw effaith bosib ar dirwedd Parc Cenedlaethol Eryri, sydd wedi'i leoli 1.4 cilomedr i ffwrdd.
- Dylai'r ymgeisydd fod yn ymwybodol, yn ogystal â chaniatâd cynllunio, mai ei ddyletswydd ef yw sicrhau ei fod yn caffael yr holl hawlenni/caniatadau eraill sy'n berthnasol i'w ddatblygiad.

2il Ymgynghoriad (Manylion y Gwaith Adfer)

- Saif safle'r cynnig oddeutu 1.4km o Barc Cenedlaethol Eryri, o fewn tirwedd chwarelydda llechi gogledd Blaenau Ffestiniog. Er y byddai'r gweithrediadau arfaethedig yn parhau am 30 mlynedd pellach, yng nghyd-destun tirwedd hynod nodedig a ffurfiwyd gan y gwaith chwarelydda a mwyngloddio llechi ers y 1760au, ni ystyrir bod y cynnig yn cael effaith andwyol ar y Parc Cenedlaethol.
- O safbwynt y dirwedd, ystyrir bod adfer i Brysgwydd Coed Derw Uwchdirol/cymuned arloesol gan gynnwys prysglwyni ymylon rhostir/coetir, yn briodol. Byddai'r tirlfurf adfer yn creu tirlfurf dyffryn fyddai'n dilyn y proffil gwreiddiol, yn fras, er na fyddai hynny'n cynnwys y cwrs dŵr gwreiddiol.
- Dylai'r dull hwn o blotiau prawf gyda thechnegau gwahanol o hadu uniongyrchol, wedi'i ddilyn gan bum mlynedd o ôl-ofal a monitro wrth i bob sector gael ei adfer, ganiatáu i'r cynllun adfer cyffredinol fod yn un deallus fel y gellir adfer i'r eithaf
- Cydnabyddir pwysigrwydd ffrwyno/gwaredu rhywogaethau ymledol, gan gynnwys arolwg ôl-adfer a dod â'r hadu hydro ('*hydroseeding*') i ben os oes angen.
- Noder y byddai'r amcanion rheoli hirdymor yn cael eu hailasesu wrth i bob cam fwrw yn ei flaen ac fe'ch cynghorir bod angen cynllun rheoli hirdymor ar gyfer y safle sy'n mynd y tu hwnt i'r pum mlynedd o sefydlu i gynnal a chadw pob rhan. Cyfeirir at reolaeth hirdymor y cynigion adfer ac mae angen ei ddatblygu mewn cynllun wrth i'r safle fwrw yn ei flaen
- Mae CNC yn bryderus y gallai'r gweithgarwch yn y safle hwn arwain at solidau mewn daliant yn mynd i mewn i gyrsiau dŵr cyfagos. Rhaid cynnal gwaith adeiladu yn unol ag amodau safonol CNC am waith y drws nesaf i gyrsiau dŵr. Cynghorir yr ymgeisydd i ddilyn y canllawiau o fewn Canllawiau Atal Llygredd 5 "Works and Maintenance in or Near Water".

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Gwasanaeth Cynllunio
Archeolegol Gwynedd:

Ymgynghoriad 1af

Dim sylwadau, ac eithrio nad yw'n ymddangos bod unrhyw fanylion ynghylch y cynllun adfer arfaethedig wedi'u huwchlwytho i'r Darganfod a Dilyn, os oedd bwriad iddynt fod yn rhan o'r cais ac felly nid oes ganddynt unrhyw sylw i'w wneud ar y datblygiad arfaethedig.

2il Ymgynghoriad (Manylion y Gwaith Adfer)

Dim Ymateb

Swyddog Cadwraeth Gwynedd: Dim Ymateb

Hawliau Tramwy Cyhoeddus
Gwynedd: Dim Ymateb

Uned Rheoli Perygl Llifogydd
ac Erydu Arfordirol Gwynedd: Dim sylwadau i'w gwneud ar faterion draenio na'r risg o lifogydd

Ymgynghorydd Iaith Cyngor
Gwynedd: Dim sylwadau i'w gwneud ar y cais hwn.

- Bodlon â'r asesiad a gyflwynwyd a dim pryderon am yr effaith ar yr iaith Gymraeg gan bod y cais yn ymwneud â pharhau â gwaith a chynnal swyddi uniongyrchol (13 llawn amser, oll gan siaradwyr Cymraeg) a nifer o swyddi cadwyn yn yr ardal.

Ymgynghoriad Cyhoeddus: Gosodwyd hysbysiad mewn lleoliad gerllaw'r safle ar y 8 Rhagfyr 2020, ac fe hysbyswyd cymdogion cyfagos drwy lythyr. Ni dderbyniwyd unrhyw lythyrau mewn ymateb i'r cyfnod cyhoeddusrwydd statudol ar y cais.

Asesu'r ystyriaethau cynllunio perthnasol:

5. Egwyddor y datblygiad

5.1 Mae Polisi Cynllunio Cymru (PCC) (Rhifyn 9, Tachwedd 2016) yn amlinellu polisi cynllunio Llywodraeth y Cynulliad o ran cloddio mwynau. Dylai pob Awdurdod Cynllunio Mwynau sicrhau bod ei gynlluniau datblygu yn caniatáu cyfrannu at gyflenwad mwynau sy'n diwallu anghenion lleol, rhanbarthol a chenedlaethol. I'r perwyl hwn, dylai polisïau cynlluniau datblygu gyfrannu at gynnal banc tir o ddeunydd wedi'i ganiatáu.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

- 5.2 Fel Awdurdod Cynllunio Mwynau, mae gan y Cyngor ddyletswydd i sicrhau bod adnoddau mwynau'n cael eu defnyddio mewn modd cynaliadwy, fel y gallant gyfrannu'n briodol at ofynion deunyddiau adeiladu'r ardal. Mae gan Wynedd hanes hir o gloddio mwynau, ac mae'n parhau i fod yn rhan bwysig o'i gwead economaidd a chymdeithasol. Yn draddodiadol, mae gweithfeydd llechi yng Ngwynedd wedi'u cysylltu â chynhyrchu deunyddiau toi o ansawdd uchel, ond yn fwy diweddar caiff y llechi eu defnyddio i wneud slabiau wedi'u llifio ar gyfer defnydd pensaernïol, i wneud deunyddiau addurniadol ar gyfer adeiladau, a defnyddir gwastraff llechi hefyd fel agreg eilaidd yn lle adnoddau sylfaenol traddodiadol. Mae Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn yn cydnabod bod gwastraff llechi yn adnodd gwerthfawr y gellir ei ddefnyddio fel ffynhonnell agregau amgen sy'n lleihau'r pwysau ar y prif adnoddau mwynau.
- 5.3 Mae Cyngor Gwynedd, ar y cyd â holl Awdurdodau Cymru wedi cadarnhau'r Datganiad Technegol Rhanbarthol a luniwyd gan Weithgor Agregau Rhanbarthol Gogledd Cymru sydd ar hyn o bryd yn destun ail adolygiad. Paratowyd y datganiad yn unol â darpariaethau Polisi Cynllunio Mwynau (Cymru) a Nodyn Cyngor Technegol (Cymru) 1: Agregau (NCTM1), i osod amcan cyffredinol i sicrhau cyflenwad o agregau y mae modd eu rheoli'n gynaliadwy. Prif ddiben y datganiad yw nodi'r strategaeth ar gyfer darparu'r agregau yn rhanbarth gogledd Cymru.
- 5.4 Mae adolygiad RTS yn datgan; *“In North Wales, crushed slate, derived either from slate waste (as a by-product of roofing material production) or quarried specifically for use as primary aggregate, features significantly in the overall pattern of supply, especially in Gwynedd.* Gyda chyflwyniad yr ardoll agregau yn 2002, bu cynnydd yn y defnydd o wastraff llechi yn lle cronfeydd maen caled crai.
- 5.5 Mae PCC hefyd yn cefnogi defnyddio deunyddiau wedi'u hailgylchu ble fo'n bosib i leihau'r pwysau ar adnoddau sylfaenol. O'r herwydd, mae'n gweld yr angen i'r patrwm cyflenwi yng Nghymru i newid drwy wneud mwy o ddefnydd o ddeunyddiau eilaidd. Felly, derbynir yr egwyddor o ail-weithio tomennydd llechi fel dewis arall i gynigion sy'n ymwneud ag ennill a gweithio deunydd o'r graig naturiol.
- 5.6 O ran sicrhau cyflenwad amgen o ddeunyddiau, bydd egwyddorion mwynloddio mwynau eilaidd yn dderbyniol ac o ran angen lleol, mae'r datblygiad yn cydymffurfio â meini prawf cynaliadwyedd Polisi PS 5, PS 22 a Pholisi MWYN 3 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2026 i uchafu potensial yr adnodd mwynau. Gan ystyried y polisi cenedlaethol cyfredol i gynnal banc tir o gronfeydd mwynau'n unol â'r canllawiau sydd wedi'u cynnwys yn NCTM (Cymru) Agregau a'r Datganiad Technegol Rhanbarthol (RTS).
- 5.7 Yn ogystal â'r egwyddor am yr angen am y datblygiad, mae'r materion cynllunio hanfodol yn yr achos hwn yn cael sylw isod;

Mwynderau Gweledol

- 5.8 Mae chwarel Llechwedd yn ymestyn dros ardal sylweddol o weithfeydd mwynau wedi'u tarfu i'r gogledd o Flaenau Ffestiniog ac ynghyd â chwareli'r Oakeley a Gloddfa i'r gorllewin, maent yn ffurfio etifeddiaeth mwy sylweddol o weithfeydd llechi a thomennydd gwastraff llechi sy'n ymylu ar ddwy ochr cefnfordd yr A470. I'r gogledd o'r chwarel, saif Moel Bowydd, lle mae'r topograffi'n codi'n serth i ffurfio ardal o weundir uwchdirol agored, wedi'i britho ag ardaloedd o goetir. Lleolir safle'r cais oddeutu 1,400m yn union i'r de o ffin y Parc Cenedlaethol ar ei bwynt agosaf ac yn ei gyfanrwydd o fewn cyfadeiladau Chwarel Llechwedd, sy'n ffurfio rhan o ddynodiad Tirwedd Hanesyddol Blaenau Ffestiniog.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

- 5.9 Pennir arwyddocâd posib yr effeithiau ar y tirlun ac yn weledol gan gyfuniad o raddfa'r effaith bosib a sensitifrwydd lleoliad y tirlun i'r newid. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi effeithiau uniongyrchol ar dirwedd safle'r cais sydd yn anochel oherwydd natur y mwyngloddio. Mae sensitifrwydd y dynodiadau tirwedd cyfagos, yr ardaloedd preswyl a'r derbynyddion hamdden oll yn ffactorau perthnasol.
- 5.10 Y prif dderbynyddion gweledol fydd cerddwyr sy'n defnyddio hawl tramwy rhif 104 sy'n esgyn o Drefeni ym Mlaenu Ffestiniog, i fyny i droed deheuol y domen a'r ardal prosesu tomen, ond hefyd, llwybr cyhoeddus rhif 103 i'r gogledd a hawliau tramwy eraill o fewn cyfadeiladau chwarel Llechwedd sy'n dringo ochr y bryn islaw atyniad Zip World a'r trac beicio mynydd i lawr y bryn. Mae effeithiau gweledol a thirwedd posib yn cynnwys cyfuniad o weithfeydd safle, symudiadau cerbydau, storio pentyrrau, twmpathau sgrinio a wynebau agored y domen. Ni ystyrir y bydd colled o bwys yn elfennau'r dirwedd, gan gynnwys tiffurf a llystyfiant, a hynny yn ystod y gwaith echdynnu ac ar ôl adfer.
- 5.11 Er y gallai fod yn bosib gweld golygfeydd o bell o'r ardaloedd uwch (*o fewn Parc Cenedlaethol Eryri*), graddfa'r datblygiad yng nghyd-destun safle ehangach y chwarel, wedi'i gyplysu â phellter yr olygfa, byddai'n cyfyngu ar arwyddocâd unrhyw effaith gan bod tomen Maenofferen wedi'i sgrinio yn bennaf gan godiad tir topograffi gweithfeydd Votty a Bowydd a'r tomennydd cysylltiedig. Byddai hyn yn cynnwys golygfeydd o eiddo i'r de ar hyd ffordd ddynesu'r A470 i Flaenu Ffestiniog.
- 5.12 Ystyrir bod yr effeithiau gweledol a thirwedd a maint a graddfa'r newid yn fychan neu'n ddibwys i dderbynyddion o sensitifrwydd canolig i uchel (*cyfranogwyr gweithgarwch awyr agored, cerddwyr ac eiddo preswyl*). Ar ôl ystyried natur hirdymor a childroadedd y datblygiad a maint daearyddol cyfyngedig y newid, dylid asesu graddfa'r newid esthetig a chanfyddiadol yng nghyd-destun y gweithfeydd eraill o fewn Chwarel Llechwedd a maint ehangach y dirwedd mwynau. Prif nodwedd y dirwedd yw ei ymddangosiad chwarel lechi ac ni fyddai hyn yn cael ei newid yn sylweddol gan y datblygiad arfaethedig a byddai'r cynigion adfer yn darparu gwelliant positif yn y dirwedd. Mewn ymateb i'r ymgynghoriad, mae Cyfoeth Naturiol Cymru'n cadarnhau er y byddai'r gweithrediadau arfaethedig yn parhau am 30 mlynedd pellach, yng nghyd-destun tirwedd hynod nodedig a luniwyd gan fwyngloddio a chwarelydda llechi ers y 1760au, ni ystyrir bod y cynnig am gael effeithiau andwyol ar y Parc Cenedlaethol.
- 5.13 Mae'r strategaeth adfer ac ôl-ofal yn cadarnhau y byddai cael gwared ar y tomennydd yn destun cynllun echdynnu graddol gyda'r posibilrwydd am welliant mwy positif yn yr hirdymor, unwaith y bydd yr ardaloedd wedi'u hadfer yn ymdoddi i'r bryniau a'r llystyfiant naturiol yn y cyffiniau.
- 5.14 Mae Polisi MWYN 3 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn yn darparu'r meini prawf datblygu o ran ceisiadau i waith mwynau gyda Pholisi MWYN 9 yn amlinellu'r gofyniad am gynigion adfer. Mae'r tiffurf adfer arfaethedig yn awgrymu ffurfiad dyffryn fydd, yn fras, yn dilyn proffil gwreiddiol y ddaear, gan gynnwys creu terasau bychan i leihau effeithiau'r athreuliad o ddŵr ffô wyneb ar lethrau mwy serth. Wrth i'r gweithfeydd symud tua'r gogledd, bydd y peiriannau symudol a'r pentyrrau stoc yn dilyn blaen y wyneb sy'n cael ei weithio, gan adael ardaloedd ar gael i'w hadfer fwyfwy. O safbwynt y dirwedd, mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn ystyried bod adfer i brysgwydd Coed Derw Uwchdirol/cymuned arloesol gan gynnwys prysglwyni ymylon rhostir/coetir, yn briodol.
- 5.15 Bydd y safle yn cael ei adfer i gyfuniad o brysgwydd Coed Derw Uwchdirol/cymuned arloesol gan gynnwys prysglwyni ymylon rhostir/coetir fydd yn gweithredu fel cymuned fagu. Mewn

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

ymateb i'r ymgynghoriad, mae Bioamrywiaeth Gwynedd yn cytuno â'r cynigion adfer ymhellach, gan nodi bod cynefinoedd o'r fath yn ffurfio rhan o'r dirwedd cyfagos ac o werth bioamrywiaeth uchel, a allai weithredu fel ffordd o ymdoddi'r domen wedi'i hadfer i'r amgylchedd hwn; byddai hyn yn cynyddu cysylltedd ac yn rhoi mwy o goridorau i fywyd gwyllt.

- 5.16 Felly, bydd amcanion allweddol y cynllun yn cyfannu/cyfweddu'r safle yn ei amgylchedd; yn gwella bioamrywiaeth a chryfhau patrwm y tirlun gan gyd-fynd â'r amcanion a amlinellwyd yn yr asesiadau cymeriad y tirlun. Sefydlir cyfnod ôl-ofal safonol o bum mlynedd ar gyfer pob sector o'r safle wrth iddo gael ei adfer fwyfwy. Cynhelir cyfarfodydd ôl-ofal â'r gweithredwr, y perchennog tir a'r Awdurdod Cynllunio Mwynau i drafod a chofnodi'r gweithgarwch adfer dros y flwyddyn flaenorol a chytuno ar raglen fanwl ar gyfer y flwyddyn ddilynol.
- 5.17 O fewn cyd-destun cyffredinol safle presennol Chwarel Llechwedd, mae'r dirwedd a'r newidiadau i'r dirwedd sydd wedi'u hadnabod yn cael lefel gyfyngedig o effaith ac ni fyddai ymestyn yr amserlen ar gyfer gweithio'r tomennydd yn arwain at unrhyw lefelau effaith mawr. Felly, ystyrir bod y cynnig yn dderbyniol mewn egwyddor, o ran bod y datblygiad yn cydymffurfio â Pholisi Strategol PS 19: Gwarchod a lle fo'n berthnasol Gwella'r Amgylchedd Naturiol a Pholisïau AMG 3, AT 1, MWYN 3 a MWYN 9 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.

Bioamrywiaeth

- 5.18 Nid yw'r gweithrediad presennol wedi cael unrhyw effaith andwyol ar unrhyw rywogaeth warchoddedig sydd wedi'i hadnabod. Mae'r domen wedi cael ei gweithio dros sawl blwyddyn ac nid oes unrhyw rywogaethau sensitif dynodedig yn y safle. Rhoddwyd ystyriaeth ddyledus i bolisi AMG 5: Cadwraeth Bioamrywiaeth Leol ac mae'r proffil adfer wedi'i ddiweddarau wedi'i ddylunio a bydd yn rhoi gwell cyfle i adfer y safle.
- 5.19 Mae'r holl weithfeydd mwynau sydd wedi'u hisraddio yn Llechwedd a Maenofferen wedi'u dynodi fel lleoliadau bywyd gwyllt lleol, wedi'u dewis oherwydd eu cynefin o laswelltir asid, rhostiroedd, rhuthr dŵr, coryydd, coetir derw, nentydd, sgri a brigiadau craig. Mae'r cynllun adfer (Rhagfyr 2020), yn argymhell fel a ganlyn " *the most viable long-term option is to create an Upland Oakwood scrub/pioneer woodland community including heathland/woodland edge shrubs*". Wrth ymateb i'r ymgynghoriad, bu i swyddogion Bioamrywiaeth Cyngor Gwynedd gadarnhau ei bod yn annhebygol y byddai'r cynigion adfer yn mynd ag unrhyw dir yn y Safleoedd Bywyd Gwyllt, ac y dylai, yn yr hirdymor, ategu a darparu mwy o gysylltedd yn y dirwedd ar gyfer bywyd gwyllt. Byddai nodweddion o werth bioamrywiaeth uchel yn gweithredu i ymdoddi'r domen wedi'i hadfer i'r amgylchedd, gan wella cysylltedd a darparu mwy o goridorau i fywyd gwyllt.
- 5.20 Mae'r adran bioamrywiaeth yn argymhell ymhellach y dylid defnyddio deunyddiau mewn ffordd fydd yn annog twf planhigion a chytrefu, er enghraifft, defnyddio gronynnau mân, gwaddodion, clai, fydd yn cynorthwyo i greu pridd a swbstrad fydd yn dal dŵr. Argymhellir cynnal gwaith monitro blynyddol, sy'n cynnwys tynnu ffotograffau, mapiau o gynefinoedd a rhestrau rhywogaethau, gyda strategaeth i reoli rhywogaethau anffodrol megis rhododendron a buddleia. Yn ogystal, croesawir defnyddio plotiau wedi'u ffensiog gan y bydd hyn yn sicrhau na fydd defaid yn pori'r planhigion sy'n ceisio sefydlu.
- 5.21 Fodd bynnag, er bod y gymysgedd o blanhigion a gynigiwyd yn y cynllun adfer yn briodol ar gyfer lleoliad y domen ac ar gyfer y cynefinoedd a ddymunir, dylid cynnwys yr argymhellion a'r

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

addasiadau a ganlyn a awgrymwyd gan Fioamrywiaeth Gwynedd mewn rhaglen o fesurau adfer i'w thrafod mewn adolygiad blynyddol o waith adfer ac ôl-ofal ar gyfer y safle:

- Cynllun gyda map yn dangos y plotiau adfer arfaethedig wedi'u marcio (a'u rhifo) yn y drefn pan fyddent yn cael eu hadeiladu,
- Plannu coed a phlanhigion grug gyda phlotiau llwybr yn defnyddio dulliau ac eithrio hadu hydro,
- Cynllun rheoli a monitro planhigion ymledol,
- Mwy o amrywiaeth ym mân-dopograffi'r safle, e.e. pantiau bychan, rhannau bychan o glai (os yw ar gael o weithfeydd y chwarel). Llethrau sy'n wynebu'r de o fudd i ymlusgiaid (pan mae llystyfiant arnynt),
- Yn ddelfrydol, dylai'r domen gyfan gael ei ffensio i gadw defaid sy'n pori allan; efallai y gellir gwneud hyn unwaith y bydd y gwaith ar y domen wedi dod i ben,

5.22 Mae Cyfoeth Naturiol Cymru'n cytuno â Bioamrywiaeth Gwynedd o ran yr effeithiau posib ar fioamrywiaeth lleol, y gellir casglu felly na fydd y datblygiad yn arwain at golli cynefin gwarchoddedig na rhywogaethau gwarchoddedig. Mae'r cynigion adfer yn cynnwys gwella bioamrywiaeth ac felly mae'r bwriad yn cydymffurfio gyda gofynion Polisi AMG 3, AMG 5, AMG 6 a MWYN 3 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011 -2016.

Treftadaeth Ddiwylliannol

5.23 Mae graddfa'r gweithfeydd mwynau sy'n gysylltiedig â'r gweithfeydd llechi yn Llechwedd yn adlewyrchu'r pwysau ar y gofod tomennu lle na allai ymhell dros 90% o'r graig gael ei gweithio'n fasnachol. Mae'r domen yn helaeth ac yn bennaf mae'n cynnwys deunydd wedi'i fwyngloddio o dan y ddaear neu ddeunydd gwastraff nad oedd yn cael ei ystyried yn addas i'w brosesu'n llechfeini neu lechi toi. Roedd yn gwasanaethu gweithfeydd Votty a Diffwys Casson ond daeth y gyfran helaeth o'r deunydd gwastraff o'r prif lefelau tanddaearol ym Maenofferen a hynny drwy inclên ôl a'r rheilffordd cyfuchlin oedd hefyd yn rhoi mynediad at y Pwerdy Trydan Dŵr Rhestredig Gradd II wedi'i leoli i'r gogledd o'r domen a hynny dros bont.

5.24 Nid oes unrhyw Henebion Hynafol Rhestredig oddi fewn neu ger y safle, er ei fod wedi'i gynnwys ar y Gofrestr o Dirluniau Hanesyddol. Nid yw'r safle wedi ei gynnwys yn eiddo enwebedig Cais Safleoedd Treftadaeth y Byd arfaethedig, (Tirweddau Llechi Gogledd-orllewin Cymru). Cynhaliwyd Arolwg Archeolegol helaeth yn flaenrol gyda chais cynllunio C99M/0105/03/MW yn 1999.

5.25 Mewn ymateb i ymgynghoriad, cadarnhaodd Gwasanaeth Archeolegol Gwynedd nad oes unrhyw oblygiadau archeolegol sylweddol i'r bwriad arfaethedig i ail-weithio deunydd ac fe ystyrir felly na fydd gan y bwriad effaith sylweddol ar Dirwedd Hanesyddol Ffestiniog na lleoliad Safle Treftadaeth y Byd Arfaethedig.

5.26 Yn amodol ar weithredu'r lefel briodol o gofnodi fel yr argymhellir yn y cynllun ymchwilio archeolegol gwreiddiol fydd yn cael ei atodi i'r daflen penderfyniad, mae'r cynnig yn cydymffurfio â Pholisi AMG 3, PS 20, AT 1 ac AT 3 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Mwynderau cyffredinol a phreswyl

- 5.27 Mae natur y cais hwn yn debyg i'r math o weithgaredd a weithredwyd ar y safle am sawl blwyddyn sydd wedi bod yn destun rheolaethau amgylcheddol drwy amodau cynllunio, neu ganiatâd arbennig a roddwyd dan gylch gorchwyl arbenigol Cyfoeth Naturiol Cymru a/neu Gwarchod y Cyhoedd Gwynedd. Fel y soniwyd yn y cyflwyniad, mae'r ymgeisydd yn tynnu ac yn prosesu gwastraff llechi a gafwyd o waith mwynau Maenofferen, i gynhyrchu agregau llechi a deunyddiau addurniadol. O ran y gweithrediadau a ganiateir ar y safle, ychydig, os o gwbl, o achosion a fu lle cafwyd cwynion ynghylch symud a phrosesu llechi neu weithrediad y gwaith a'r peiriannau. Ni chodwyd unrhyw wrthwynebiadau gan drigolion yng nghyffiniau agos y safle mewn ymateb i gyhoeddusrwydd statudol y cais. Mae derbynyddion preswyl yn Nhrefeni, 500m yn union i'r de, a Thal y Waenydd oddeutu 1,300m yn union i'r gorllewin, wedi'u lleoli y tu allan i'r isafswm pellter fel y diffinnir gan MTAN 1: Agregau a Pholisi MWYN 5 o'r CDLI ar y Cyd.
- 5.28 Digwydd y gwaith o brosesu mwynau, yn cynnwys malu a sgrinio deunydd, drwy ddefnyddio peiriannau arbenigol oddi fewn i ôl-troed y gwaith mwynau lle defnyddir peiriannau symudol dan Drwydded Amgylcheddol sydd ag offer atal llwch, mewn rhan gysgodol o'r domen lechi y tu ôl i'r tirlurfiau sgrinio. Fe eir ag unrhyw lechfeini sy'n ddigon mawr ac o ansawdd addas i gynhyrchu cynnyrch pensaernïol ac addurnol i'r sied lifio.
- 5.29 Felly, ystyrir y gall y safle weithredu heb achosi niwsans gormodol i fwynderau'r ardal dan delerau'r amodau cyfredol i dynnu a phrosesu llechi. I liniaru yn erbyn effeithiau amgylcheddol posib y datblygiad, mae'r amodau sŵn ac ansawdd aer perthnasol yn cael eu dyblygu. Fodd bynnag, er mwyn ystyried y canllawiau a ddarperir yn Nodyn Cyngor Technegol MTAN1, mae'r ymgeisydd wedi cytuno i gyfyngu ar yr oriau gweithredu presennol o '06:30awr - 20:00awr' i '07:00awr - 19:00awr', er mwyn cydymffurfio â lefelau sŵn yn ystod y dydd, yn amodol ar gael peth hyblygrwydd ar gyfer gwaith cynnal a chadw hanfodol, gwasanaethu, profi neu argyfyngau y tu allan i'r oriau hyn, fel y caniateir dan amod 4 y caniatâd presennol.
- 5.30 Ystyrir felly bod y datblygiad yn cydymffurfio â pholisi PCYFF 2, MWYN 3 a MWYN 5 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.

Materion traffig a mynediad

- 5.31 Mae'r gweithrediad chwarelydda yn rhannu mynediad uniongyrchol â Chefnffordd yr A470, gyda'r atyniadau hamdden/twristiaid yn Llechwedd.
- 5.32 Ni chafwyd unrhyw ymateb i'r ymgynghoriad gan Adran Priffyrdd Llywodraeth Cymru, ond nid yw'r awdurdod yn ymwybodol o unrhyw faterion sy'n ymwneud â chludo cynnyrch llechi o'r safle hwn a mynediad i Gefnffordd yr A470. Nid yw Uned Priffyrdd a Thrafnidiaeth Cyngor Gwynedd yn cynnig gwneud unrhyw argymhelliad gan na ystyrir bod y datblygiad yn cael effaith andwyol ar unrhyw briffordd, neu briffordd arfaethedig. Felly, mae'r bwriad yn cydymffurfio gyda Pholisi TRA 4 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2016.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Hawliau Tramwy Cyhoeddus

- 5.33 Mae llwybr troed cyhoeddus Rhif 104 yn esgyn o Drefeini ym Mlaenau Ffestiniog, draw am weithfeydd Fotty ac i fyny at flaen deheuol ardal brosesu'r domen ond, hefyd, mae llwybr cyhoeddus rhif 103 yn ymylu ar ochr y domen orllewinol. Mae'r ddau lwybr troed yn creu cyswllt â Chwarel Maenofferen ac uwchdir rhostirol Moel Bowydd ymhellach i'r dwyrain ac maent wedi aros yn agored yn ystod cyfnod y datblygiad sy'n ymwneud â thynnu a phrosesu'r domen lechi. Ni ystyrir y bydd y datblygiad yn effeithio ar hawliau tramwy cyhoeddus ac nid oes unrhyw fwriad i'w gwyro. Fodd bynnag, gellir cynnwys nodyn i'r ymgeisydd gyda'r daflen penderfyniad i'w gynghori y dylai'r llwybrau troed barhau yn agored ac iddo gysylltu â Hawliau Tramwy Gwynedd os cyfyd unrhyw broblem.

Hydroleg a Hydroddaeareg

- 5.34 Credir bod y domen mewn cyn ddyffryn, oedd yn cynnwys cwrs dŵr (isafon o afon Bowydd), sydd wedi'i wyro o amgylch ymylon gogleddol a gorllewinol y safle. Mae'r cwrs dŵr wedi'i gylfatu i gyflenwi cronfa ddŵr fechan y tu hwnt i'r gornel ogledd-orllewinol, ond hefyd orsaf ynni trydan dŵr wedi'i lleoli ar ymylon gogleddol y Domen, sydd wedi'i lleoli mewn adeilad rhestredig Gradd II.
- 5.35 Ni ystyrir y bydd y cynnig hwn yn newid y sefyllfa bresennol ac ni chafwyd unrhyw sylwadau na phryderon yn ymwneud â draenio na'r risg o lifogydd mewn ymateb i'r ymgynghoriad ag Uned Perygl Llifogydd a Draenio Tir Gwynedd. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynghori, yn ychwanegol at y caniatâd cynllunio, mai cyfrifoldeb y gweithredwr yw sicrhau ei fod yn gwneud yn sicr fod ganddo'r holl hawlenni/caniatâd/trwyddedau eraill sy'n berthnasol i'w ddatblygiad, ac i gydymffurfio â'r canllawiau perthnasol ar gyfer gwaith a chynnal a chadw mewn neu ger dŵr. Atodir copi o ymateb CNC i'r ymgynghoriad i'r daflen penderfyniad, yn ôl yr arfer gyda cheisiadau mwynau.
- 5.36 Mae'r safle hefyd yn ddarostyngedig i ganiatâd gweithredu ar wahân dan y Rheoliadau Caniatáu Amgylcheddol ac o ran rheoli llif dŵr wyneb ac atal llifogydd, mae'r arferion rheoli presennol a chydymffurfio gyda'r caniatâd arllwys dŵr yn cydymffurfio gyda gofynion Polisi PCYFF 6 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2026.

Materion cynaliadwyedd

- 5.37 Mae'r adroddiad hwn wedi asesu materion cynaliadwyedd y cais yn unol â'r nod o ddatblygu cynaliadwy yn unol â saith nod Llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i helpu i sicrhau bod cyrff cyhoeddus i gyd yn gweithio tuag at yr un weledigaeth o Gymru gynaliadwy.
- 5.38 Fel Awdurdod Cynllunio Mwynau, mae dyletswydd ar y Cyngor i sicrhau bod adnoddau mwynau'n cael eu defnyddio mewn modd cynaliadwy, fel y gallant gyfrannu'n briodol at ofynion deunyddiau adeiladu'r ardal. Mae gan Wynedd hanes hir o gloddio mwynau, ac mae'n parhau i fod yn rhan bwysig o'i gwead economaidd a chymdeithasol. Mae gweithfeydd llechi yn gyffredin drwy Wynedd, ac yn draddodiadol fe'u cysylltid â chynhyrchu deunydd toi o ansawdd uchel. Yn fwy diweddar, caiff y llechi eu defnyddio i wneud slabiau wedi'u llifio ar gyfer defnydd pensaernïol, i wneud deunyddiau addurniadol ar gyfer adeiladau, a defnyddir gwastraff llechi hefyd fel agreg eilaidd yn lle adnoddau sylfaenol traddodiadol.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

5.39 Mae'r datganiad cynllunio'n ymhelaethu ar weledigaeth ac amcanion y CDLI o ran bodloni'r anghenion am fwynau yn lleol ac yn rhanbarthol, a hynny mewn dull cynaliadwy. O ystyried natur sefydledig y busnes presennol hwn a math y gweithrediad sy'n digwydd ar y safle, ystyrir ei fod yn ffurf cynaliadwy o ddatblygiad sy'n hwyluso'r angen i aildddefnyddio deunydd ar y domen sydd ar gael yn rhwydd ar y safle. Parheir i ddefnyddio'r llechi mewn dull sy'n amgylcheddol sympathetig drwy aildddefnyddio a chreu cynnyrch buddiol a hyfyw, a hynny heb gael unrhyw effaith andwyol ar yr amgylchedd naturiol nac adeiledig lleol.

5.40 Cais yw hwn i geisio sicrhau parhad cynllun o weithio presennol a ganiatawyd, lle mae cronfeydd o lechi o ansawdd yn bodoli, yn hytrach na cheisio chwilio am ddeunydd mewn safleoedd newydd neu ailgychwyn safleoedd mwyn sydd wedi hen fynd yn segur.

Yr Economi

5.41 Yng Ngwynedd, mae chwareli llechi wedi bod ffordd o fyw ers canrifoedd ac mae etifeddiaeth ei weithgarwch wedi dod yn gymaint o ran o ddiwylliant â thirwedd yr ardal â'r iaith Gymraeg a'r golygfeydd. Mae'n bwysig bod y system gynllunio yn cydnabod agwedd economaidd pob datblygiad ac yn gwneud penderfyniadau cynllunio mewn modd cynaliadwy sy'n cadw cydbwysedd rhwng ystyriaethau cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd.

5.42 O ran yr amcanion strategol allweddol ar gyfer yr ardal sy'n destun y cais arfaethedig hwn, mae'r CDLI ar y cyd yn hyrwyddo gweledigaeth y bydd Blaenau Ffestiniog yn lle da i fyw, gweithio ac ymweld. *Bydd yn adnabyddus am ddiwylliant a'r celfyddydau, ymdeimlad cymunedol cryf a thirwedd brydferth. Bydd busnesau'r dref yn cael eu cynnal a'u cefnogi. Bydd yn ganolfan o ansawdd i ymwelwyr, gan ddefnyddio ei nodweddion unigryw, gan gynnwys ei agosrwydd at Barc Cenedlaethol Eryri, cyfleoedd am weithgareddau awyr agored a'r dreftadaeth llechi cyfoethog.* Mae'r datganiad cynllunio yn ymhelaethu ar y weledigaeth drwy nodi ei bod yn bwysig deall bod y cynnig sy'n destun y cais hwn yn ymwneud â gweithrediadau llechi yn yr amgylchedd hwn. *Mae'n safle sefydledig ac yn weithgarwch a gymeradwywyd yn flaenorol ar y safle, sy'n ceisio caniatâd i barhau â'r gweithrediadau, gan gynnal busnes lleol sy'n rhoi budd economaidd a chreu cyflogaeth yn y gymuned leol.* Ymhellach i hynny, dangoswyd bod parhau â'r gweithgareddau chwarelydda a sefydlu atyniadau hamdden a thwristiaeth yn Llechwedd yn gallu cyd-fodoli, gan arwain at effaith fuddiol ar yr economi lleol.

5.43 Bydd y datblygiad arfaethedig yn sicrhau cyflogaeth barhaus i'r gweithwyr sydd wedi'u cyflogi'n uniongyrchol ac yn anuniongyrchol o ganlyniad i weithrediadau'r chwarel. Yn fwy na hyn, mae cadw gweithwyr lleol yn cael effeithiau positif ar ddiwylliant, ac yn fwy penodol, ar statws y Gymraeg yn yr ardal. Mae'r cynnig sy'n ymwneud â'r cais yn hollol hanfodol i gyfraniad economaidd y cwmni yn y dyfodol. Mae'r cwmni'n gwneud cyfraniad uniongyrchol a sylweddol i'r economi leol, yn cyflogi hyd 13 o weithwyr/personél uniongyrchol llawn amser.

5.44 Felly, mae'n debygol y bydd y bwriad yn gwneud cyfraniad positif i economi'r ardal yn unol â Pholisi Strategol PS 13 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Yr Iaith Gymraeg

- 5.45 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn ymdrin â phwysigrwydd y Gymraeg wrth gyflawni ei amcanion cynaliadwyedd i wella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru.
- 5.46 Cyflwynwyd Datganiad Iaith gyda'r cais yn unol â Pholisi PS1 o'r Cynllun Datblygu Lleol a'r canllawiau Cynllunio perthnasol; 'Cynnal a Chreu Cymunedau Unigryw a Chynaliadwy 2019'. Mae Polisi PS 1 (Yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig) a Pholisi PS 5 (Datblygiad Cynaliadwy) yn ceisio hyrwyddo a chefnogi'r defnydd o'r Gymraeg yn ardal y Cynllun a helpu i gefnogi a gwella'r amodau sy'n sicrhau cymunedau cynaliadwy a ffyniannus.
- 5.47 Mae'r datganiad iaith yn asesu effaith y datblygiad arfaethedig ar gymunedau ac yn adnabod mesurau fydd un ai yn lliniaru'r effeithiau negyddol neu'n gwarchod/gwella/ lledaenu effeithiau cadarnhaol. Mae Gwynedd yn cynnwys y gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru (65.4% o bobl dros 3 oed yn medru siarad Cymraeg; y ffigwr cenedlaethol ar draws Cymru gyfan yw 19%). O gymharu â Chyfrifiad 2002, mae hyn wedi cwmpo rhywfaint (5.2%) o 69%. Yn ward Bowydd a Rhiw, gall 78.2% o'r boblogaeth 3 oed a throsodd siarad Cymraeg, sydd wedi cwmpo rhywfaint ers Cyfrifiad 2001 (cwmp o 2.1% o 79.9%) yn yr un modd â'r sir. Fel y cyfryw, gellir gweld bod y gyfran o'r boblogaeth a all siarad Cymraeg yn y ward yn uwch na'r ffigwr ar gyfer y sir yn ei chyfanrwydd. Yn ogystal â hyn, nid yw'r dirywiad yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn y ward mor fawr â'r sir gyfan.
- 5.48 Bydd y cais hwn yn sicrhau parhad gwaith presennol lle mae'r gweithlu presennol eisoes yn dod o'r ardal leol. Gall y gweithlu cyfan siarad Cymraeg ac felly mae'r datblygiad yn debygol o gynnal siaradwyr Cymraeg yn y gymuned leol, fydd yn defnyddio'r iaith yn y gweithle.
- 5.49 Bydd y bwriad yn cynnal cyfleoedd cyflogaeth lleol ac fe ragwelir bydd ganddo effaith bositif fach ar y Gymraeg yn y gymuned. Hefyd, ni fyddai unrhyw bwysau yn cael ei roi ar wasanaethau lleol. Yn gyffredinol felly, mae datganiad yr iaith Gymraeg yn dod i'r casgliad o ran parhad busnes sefydledig, na ystyrir bod camau lliniaru pellach yn angenrheidiol i hyrwyddo neu wella defnydd o'r iaith Gymraeg.
- 5.50 Mae'r ymgynghorydd iaith yn fodlon â'r asesiad a gyflwynwyd ac nid oes pryderon am yr effaith ar yr iaith Gymraeg gan bod y cais yn ymwneud â pharhau â gwaith a chynnal swyddi uniongyrchol (13 llawn amser, oll gan siaradwyr Cymraeg) a nifer o swyddi cadwyn yn yr ardal. Ystyrir bod y datblygiad yn cydymffurfio gyda pholisi PS1 a PS5 o Gynllun Datblygu ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2026, ond mae'r ymateb i'r ymgynghoriad yn awgrymu ymhellach y dylid gosod nodyn i'r ymgeisydd ar y hysbysiad penderfyniad i annog gweithredwr y safle i ddarparu arwyddion dwyieithog lle fo'n bosib, i wella delwedd ddwyieithog y cwmni.

6. Casgliadau:

- 6.1 Mae'r cais hwn yn ceisio addasu darpariaethau caniatâd cynllunio presennol er mwyn ymestyn hyd y gwaith mwynau a sicrhau cynllun adfer hyfyw a sympathetig. Mae'r cais hwn yn ceisio amrywio amod 2 a 3 ar ganiatâd cynllunio C99M/0105/03/MW fel y gellir parhau i echdynnu mwynau o domennydd gwastraff llechi, ynghyd â chynllun adfer graddol am 40 mlynedd pellach.
- 6.2 Mae angen asesu cynnig i dynnu deunydd o ddyddodyn gwaith mwynau yn erbyn meini prawf polisi cynllunio gan ymgynghori â'r awdurdod ar y cais i ganfod effeithiau posib y datblygiad.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

Mae'r cyflwyniad yn ymdrin â'r ystyriaethau cynllunio materol wrth asesu effaith y datblygiad arfaethedig.

- 6.3 Mae'n annhebygol y bydd unrhyw newid amlwg yn amodau gweithio'r safle na newid i effaith weledol y gwaith ac ni fydd y datblygiad yn tynnu oddi wrth nodweddion cadarnhaol y dirwedd na'r elfennau hynny sy'n cyfrannu at gymeriad unigryw y dirwedd hanesyddol na'r cais Safle Treftadaeth y Byd. Nid oes unrhyw faterion polisi cynllunio sy'n ddigon arwyddocaol i gyfiawnhau gwrthod rhoi caniatâd cynllunio, ac mae'r materion sy'n ymwneud â rheolaethau sŵn, llwch ac amgylcheddol bellach wedi hen sefydlu ar y safle gyda nifer gymharol fach o gwynion wedi eu hanfon er sylw'r awdurdod cynllunio mwynau.
- 6.4 Mae Bioamrywiaeth Gwynedd a Chyfoeth Naturiol Cymru yn gefnogol i'r cynllun adfer fydd yn cynnwys trin y tir agored, ac/neu ddyddodyn gwastraff llechi fydd ar ôl i greu prysgwydd Coed Derw Uwchdirol/cymuned arloesol gan gynnwys prysglwyni ymylon rhostir/coetir. Felly, amcanion allweddol y cynllun fydd integreiddio/cyfweddu'r safle yn ei amgylchedd; gwella bioamrywiaeth ac atgyfnerthu patrwm y dirwedd.
- 6.5 Mae PCC hefyd yn cefnogi defnyddio deunyddiau wedi'u hailgylchu lle fo'n bosib i leihau'r pwysau ar adnoddau sylfaenol. O'r herwydd, mae'n gweld yr angen i'r patrwm cyflenwi yng Nghymru i newid drwy wneud mwy o ddefnydd o ddeunyddiau eilaidd. O ran sicrhau cyflenwad amgen o ddeunyddiau, bydd egwyddorion mwyngloddio mwynau eilaidd yn dderbyniol ac o ran angen lleol, mae'r datblygiad yn cydymffurfio â meini prawf cynaliadwyedd Polisi PS 22 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd 2011-2026, gan ystyried y polisi cenedlaethol cyfredol i gynnal banc tir o fwynau wrth gefn yn unol â'r canllawiau sydd wedi'u cynnwys yn NCTM (Cymru) Agregau a'r Datganiad Technegol Rhanbarthol. Yn ogystal, mae'n debygol y bydd y bwriad yn gwneud cyfraniad positif i economi'r ardal yn unol â Pholisi Strategol PS 13 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2026.
- 6.6 Nid oes unrhyw oblygiadau archeolegol sylweddol i'r bwriad arfaethedig i ail-weithio deunydd ac fe ystyrir felly na fydd gan y bwriad effaith sylweddol ar Dirwedd Hanesyddol Ffestiniog na lleoliad Safle Treftadaeth y Byd Arfaethedig. Mae'r bwriad felly'n cydymffurfio gyda Pholisiau AMG 3, PS 20, AT 1 ac AT 3 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2016.
- 6.7 Ystyrir y gall y safle weithredu heb achosi niwsans gormodol i fwynderau'r ardal dan delerau'r amodau cyfredol i dynnu a phrosesu llechi. I liniaru yn erbyn effeithiau amgylcheddol posib y datblygiad, mae'r amodau sŵn ac ansawdd aer perthnasol yn cael eu dyblygu. Ystyrir felly bod y datblygiad yn cydymffurfio â pholisi PCYFF 2, MWYN 3 a MWYN 5 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.
- 6.8 Ni chafwyd unrhyw sylwadau na phryderon yn ymwneud â draenio neu risg llifogydd mewn ymateb i'r ymgynghoriad gyda Chyfoeth Naturiol Cymru neu Uned Risg Llifogydd a Draenio Tir Gwynedd ac felly ystyrir na fydd gan y bwriad effaith andwyol ar yr amgylchedd dŵr lleol (POLISI PCYFF6). Mae materion a fyddai fel arall yn destun caniatâd gollwng ar wahân neu Drwydded Amgylcheddol wedi eu rhestru yn yr adroddiad hwn a byddant yn cael eu dwyn i sylw'r datblygwr drwy 'nodyn i'r ymgeisydd' a gyflwynir gyda'r caniatâd cynllunio, ond ni fyddant i'w gweld yn y rhestr o amodau cynllunio sy'n atodol i'r hysbysiad penderfyniad ei hun.
- 6.9 Ni ystyrir y caiff y bwriad effaith niweidiol ar fioamrywiaeth leol dan Bolisi AMG 5 ac mae cyfle i wella asedau o'r fath yn y cynllun adfer.
- 6.10 Ni fydd y datblygiad yn cael effaith andwyol ar unrhyw briffordd, na phriffordd arfaethedig. Felly, mae'r bwriad yn cydymffurfio gyda Pholisi TRA 4 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn 2011-2016.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 01/03/2021
ADRODDIAD UWCH REOLWR Y GWASANAETH CYNLLUNIO A GWARCHOD Y CYHOEDD	

- 6.11 Bydd y datblygiad yn cael effaith gadarnhaol fechan ar y Gymraeg ac fe ystyrir felly bod y datblygiad yn cydymffurfio â chanllawiau pholisiau PS 1 a PS 5 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.
- 6.12 Mae'r cynnig yn cwrdd ag anghenion cynaliadwyedd Polisi Datblygu Lleol a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
7. **Dirprwyo'r hawl i Bennaeth Cynorthwyol yr Adran i gymeradwyo'r cais, yn ddarostyngedig i'r newid isod i Amod 2 a 3 ar ganiatâd cynllunio C99M/0105/03/MW, i adlewyrchu'r tunelli o fwynau wrth gefn sydd ar gael yn ardal y cais:**
- 7.1 *Daw'r gwaith o echdynnu gwastraff a'r gweithrediadau ategol i ben erbyn 31/12/2058. Erbyn y dyddiad hwnnw, bydd yr holl beiriannau, adeiladau a strwythurau sy'n perthyn i, neu wedi eu lleoli o ganlyniad i'r caniatâd cynllunio hwn yn cael eu tynnu erbyn y dyddiad hwnnw. Bydd gwaith adfer y safle wedi ei gwblhau erbyn 31/12/2060.*
- 7.2 *Oni bai bod angen hynny gan amod cynllunio neu gytundeb ysgrifenedig gan yr awdurdod cynllunio lleol, bydd y datblygiad yn cael ei gwblhau yn unol â manylion Lluniadau'r cais yn unig, Cyfeirnod '19-404-D-002, 19-404-D-002' a gwybodaeth ategol sydd wedi'i chofrestru â'r awdurdod ar 27 Tachwedd 2020, Strategaeth Adfer ac Ôl-ofal a gofrestrwyd ar 29 Rhagfyr 2020, a'r Datganiad Achos Cynllunio a gofrestrwyd ar 21 Ionawr 2021 ac unrhyw fanylion eraill o'r fath a gaiff eu cymeradwyo'n ysgrifenedig wedi hynny gan yr awdurdod cynllunio mwynau.*
- 7.3 Bydd y datblygiad yn ddarostyngedig i'r un atodlen o amodau dan y caniatâd cynllunio blaenorol C99M/0105/03/MW i reoli sŵn, llwch a gwarchod yr amgylchedd dŵr. Fodd bynnag, diweddarwyd yr atodlen amodau gyda chytundeb yr ymgeisydd, fel a ganlyn;
- Oriau gweithredu wedi'u haddasu i 07:00awr - 19:00awr, i adlewyrchu'r cyfyngiadau sŵn yn ystod y dydd yn MTAN1,
 - Bydd larymau bagio dull ymarferol gorau ac/neu 'sŵn gwyn' yn cael eu gosod ar beiriannau symudol a cherbydau a ddefnyddir ar y safle.
 - Tirffurf arfaethedig, a chynllun adfer graddol i ffafrio prysgwydd Coed Derw Uwchdirol/cymuned arloesol gan gynnwys prysglwyni ymylon rhostir/coetir, yn unol â'r cynllun adfer ac ôl-ofal a gyflwynwyd,
 - Adolygiad gweithrediadau i gyd-fynd â'r cynigion ôl-ofal a bydd yn cynnwys darpariaeth am gyfarfodydd ôl-ofal blynyddol i drafod gofynion adfer a chynllun rheoli a monitro planhigion ymledol,
 - Gwaith archeolegol i ddilyn yr argymhellion i gofnodi'n briodol yn unol â'r cynllun archwilio archeolegol gwreiddiol, fydd yn cael ei atodi i'r daflen penderfyniad.
- 7.4 Nodyn i'r ymgeisydd yn ei gynghori y dylai'r llwybrau cyhoeddus barhau yn agored ac i gysylltu â Hawliau Tramwy Gwynedd pe cyfyd unrhyw broblemau.
- 7.5 Ymateb ymgynghoriad Cyfoeth Naturiol Cymru i'w atodi i'r daflen penderfyniad, yn cynghori y dylid cysylltu â hwy yn uniongyrchol mewn perthynas â'r rheolaethau amgylcheddol a gweithredol penodol a'r ddarpariaeth o wasanaeth o fewn eu cylch gwaith.